

รายงานวิจัย

การศึกษาสถานการณ์การบริโภคและเสริมสร้างศักยภาพ
การลดการบริโภคสารเสพติดในกลุ่มคนขับรถสองแถว

A Study of Substance Use and Strengthening
Minibus Drivers Abilities to Control Substance Use

ผู้วิจัย

รศ.ดร. เกษราวัฒน์ นิลวางกูร

รศ.ดร.สมจิต แคนสีแก้ว

นางสาวรัตน์ดาวรรณ คลังกลาง

นางโสภิตา ดาวสดใส

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ได้รับการสนับสนุนจากทุนอุดหนุนการวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2550

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมนี้ มุ่งศึกษาประสบการณ์การบริโภค และเสริมสร้างศักยภาพการลดการบริโภคสารเสพติดของกลุ่มคนขับรถสองแถวในเทศบาลนครขอนแก่น กระบวนการวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การวิเคราะห์ประสบการณ์ มีการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยใช้เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ร่วมกับการสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ระยะที่ 2 การประชุมแบบมีส่วนร่วมเพื่อสังเคราะห์แนวปฏิบัติ และระยะที่ 3 เทคนิคเพื่อนช่วยเพื่อน ได้ถูกนำมาใช้เพื่อพัฒนาศักยภาพคนขับรถในการลดการบริโภคสารเสพติดและการสร้างการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ใช้ความถี่และร้อยละในการวิเคราะห์ข้อมูล นอกจากนั้นยังได้ร่วมกับคนขับรถวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาตลอดการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ประสบการณ์ พบว่า คนขับรถรับจ้างมีการใช้สารเสพติดทั้งสุราขาว เบียร์ นูห์รีและเครื่องดื่มชูกำลังเป็นประจำ โดยให้เหตุผลว่าเพื่อผ่อนคลายความเครียด แม้ว่าคนขับรถรับจ้างจะมีความตั้งใจในการลดการบริโภคสารเสพติดเนื่องจากพบปัญหาสุขภาพแต่ยังพบว่ามีการรวมกลุ่มกันดื่มสุราสังสรรค์กับเพื่อนหลังเลิกงาน สำหรับกลวิธีพัฒนาศักยภาพเพื่อการลดบริโภคสารเสพติดแก่คนขับรถรับจ้างถูกสร้างสรรค์จากการใช้แนวความคิดการมีส่วนร่วมของกลุ่มแบบเสริมพลังอำนาจมากำหนดวิธีการซึ่งประกอบด้วย การปรับสภาพลักษณะ ปรับค่านิยม การเสริมความรู้ด้านโทษของสารเสพติด การเรียนรู้กับครอบครัวเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจ และการใช้การบำบัดทางเลือกเพื่อผ่อนคลาย ส่วนการพัฒนาศักยภาพเพื่อการการศึกษานั้น คนขับรถได้รับการพัฒนาทักษะการสะท้อนประสบการณ์จากการประชุมแบบมีส่วนร่วม การเสวนาเพื่อเรียนรู้ร่วมกับสมาชิกครอบครัว และเจ้าหน้าที่สุขภาพเกี่ยวกับการลดบริโภคสารเสพติด การดูแลสุขภาพ และการบังคับใช้กฎหมาย

วิธีการลดการบริโภคสารเสพติดที่สร้างขึ้นมาโดยคนขับรถรับจ้างควรได้รับการยอมรับและถูกนำไปสู่การปฏิบัติที่เกิดเป็นรูปธรรมเพื่อกลับมาพัฒนาคนขับรถรับจ้างต่อไป และรัฐควรให้การสนับสนุนเรื่องสวัสดิการสังคม การตรวจสุขภาพและการส่งเสริมสุขภาพ ตามที่คนขับรถเสนอแนะมา